

Petr Macek: Metoděj Habáň (1899-1984). Sonda do dějin českého novotomismu

Disertační práce. Na KTF UK Praha 2018

Posudek vedoucího práce

Předložená disertační práce představuje výsledek více než sedmiletého studia, během kterého Petr Macek nejen výtečně absolvoval požadované atestace a především nevšedním výkonem zvládl státní závěrečnou zkoušku, ale rovněž prokázal svoje schopnosti akademické práce při nyní již několikaletém působení na Univerzitě Hradec Králové. I vzhledem k tomu se práce nerodila lehce, doktorand dokonce změnil původní téma, které nakonec vykrytalizovalo do této podoby.

Pro svůj výzkum si tedy nakonec zvolil život a dílo významné postavy českého katolicismu a intelektuálního dění po velkou část 20. století, dominikánského kněze, teologa, filosofa a organizátora Metoděje Habáně (1899-1984), který měl obrovský vliv na formování několika generací dominikánů a kterého pokládá za svého učitele například současný pražský arcibiskup Dominik kardinál Duka OP.

Autor pojal svoji práci jako bilanci dosavadního bádání, které doplnil pokusem o uchopení hlavní oblasti zájmu a cílů činnosti Metoděje Habáně pomocí jednoho z teoretických konceptů 20. století. V první oblasti Macek nabízí shrnutí současného stavu poznání, které nejen velmi vyváženě a střízlivě hodnotí, ale rovněž se pokusil ještě mluvit s dosud žijícími svědky a pamětníky událostí a prostudovat dosud neobjevené prameny. Z výsledků jeho výzkumu je patrné, jak komplikovaný byl život představitelů katolické církve v daném období politických turbulencí, kdy si již nacistická okupace vyžádala řadu obětí v řadách dominikánského řádu, a ještě více později v době komunistické perzekuce náboženského života.

Přitom tyto politické danosti a „okolnosti“ zásadně narušovaly hlavní činnost Habáně a jeho přátel, tedy pokusit se ovlivnit vývoj moderní kultury a společnosti pomocí soustavného promýšlení základních společenských témat a problémů ve světle tomistické tradice a myšlení a nabízet jako řešení nikoliv jen návrat ke „klasické“ katolické věrouce a církvi, Habáň ostatně projevuje jen málo nostalgie po staré společnosti a režimech, ale vytvoření nové syntézy mezi katolickou tradicí a novými proudy.

Mackovo bádání ukazuje také proměny a vývoj Habáňova myšlení od zastánce progresivních změn ve formulaci doktríny, který studoval na jednom z živých řádových ohnisek v zahraničí, až po zneklidněného kritika proměn církve a jejího učení v souvislosti s druhým vatikánským koncilem, v této proměně připomíná například koncilní teology Congara či Ratzingera.

Práce je napsána velmi kultivovaně, což žel dnes není žádná samozřejmost, styl a pečlivost jsou velmi dobré, byť se samozřejmě určitým chybám nevyhnul. Slabinou je po mém soudu určitá autorova ostýchavost nabídnout čtenáři vlastní pohled a interpretační klíče ke zkoumané osobnosti a jejímu myšlení. Samotná aplikace teorie utopie Karla Mannheima na novotomismus není nezajímavá, ale bude vyžadovat další doplnění a promyšlení, ideálně v komparativním stylu. Rovněž sondy do jednotlivých oblastí Habáňovy hlavně teologické tvorby nepřinášejí mnoho nového a chtěli by propracovat ohledně jejich původnosti či naopak naprosté odvozenosti.

Přes své limity práce splňuje požadavky kladené na disertační práci a lze ji doporučit k obhajobě.

V Hradci Králové 20. ledna 2018

Doc. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.